

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เด็กมันอยู่ส่วนเด็ก ผู้ใหญ่อยู่ส่วนผู้ใหญ่ มันสมความเป็นเด็ก สมความเป็นผู้ใหญ่ เขาเรียกปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันสุขโต ถ้าปัจจุบันนี้ดี พຽงนี้ก็ดี แต่ถ้าปัจจุบันมัน มีความขัดแย้ง มีความเจ็บช้ำน้ำใจ พຽงนี้สิ่งนี้มันก็ยังเผาไหม้ต่อไป ฉะนั้น ถ้าปัจจุบัน คุณติ สม ความเป็นเด็ก เด็กนี้สมความเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ก็สมความเป็นผู้ใหญ่ แต่เด็กมันต้องโตขึ้นมาไง เด็ก โตขึ้นมา คุณติ เราแอบเหงื่อต่างน้ำมาเพื่อลูกเพื่อหลานของเรา เด็กมันแบกหนังสือไปโรงเรียน มัน ว่ามันทุกข์นะ มันอยากจะแบกน้อยๆ หน่อย เห็นไหม มันก็แบกหนังสือไปโรงเรียนของมัน ก็ หน้าของมันเหมือนกัน มันก็ทำงานของมัน กลับบ้านมามันชื่นอกชื่นใจ กลับบ้านมาวิ่งโผเข้า กอดพ่อแม่ นั่นนะเพราะอะไร เพราะมันคิดถึงของมัน มันอยู่ได้ อยู่ได้ด้วยพ่อด้วยแม่ คุณน้ำใจของ พ่อแม่ดี น้ำใจของพ่อแม่ เรามีลูกมีเต้าของเราขึ้นมา เราดูแลรักษามัน ดูแลรักษามันเพื่ออะไร นี่ ชาติตระกูลของเรา คนละครั้ง เลือดของพ่อกับเลือดของแม่ครั้งหนึ่งในตัวของมัน สิ่งนี้มัน เป็นหัวใจของเราเนาะ เวลาเป็นหัวใจของเราเนาะ ความผูกพัน นี่พูดถึงว่าในปัจจุบันของเด็ก มัน ต้องโตขึ้นนะ โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราต้องอยู่ปัจจุบันของเรา ปัจจุบันของเรา ดูหน้าที่การงาน ของเรา

สิ่งหน้าที่การงานของเรา คุณติ ชาติไทยๆ เขาว่าไม่เจริญเพราะว่ามันไม่มีแผนของประเทศ แต่เศรษฐกิจสังคม สภาพพัฒน์มันก็บอกมันเขียนแผนให้แล้ว แผนประเทศไทย สภาพพัฒน์เขียนให้ มีแผนออกมา มันต้องมีแผน มีโครงการ มันต้องมีเป้าหมาย

ฉะนั้น ชีวิตของเราก็เหมือนกัน ถ้าชีวิตของเรา เราโตขึ้นมาแล้วเราต้องบริหารจัดการของ เรา สิ่งที่เป็นเรื่องโลกก็เป็นเรื่องโลกนะ ถ้าเข้าใจเรื่องโลก ถ้าคนมีคุณธรรมในหัวใจ โลกก็คือ โลก ธรรมก็คือธรรม โลก ความเป็นโลกไง เพราะโลกต้องมีการแข่งขัน เวลาเราออกไป ดูการค้า ของโลก เราออกไปเราต้องทันเขา เราจะออกไป “ฉันทะอาดบริสุทธิ์ ฉันทะอาดบริสุทธิ์” สะอาดบริสุทธิ์ที่ไหน สะอาดบริสุทธิ์ในหัวใจของเรา สะอาดบริสุทธิ์มันเป็นความเห็นของเรา สะอาดบริสุทธิ์มันอยู่ที่เรานี้ แต่มันต้องมีปัญญาทันเขาๆ ถ้าปัญญาของเรา ผู้บริหารของเขา

ความสะอาดบริสุทธิ์มันอยู่ในหัวใจของเรา ชรรมาภิบาล ถ้าเรามีความซื่อสัตย์ เราพูดสิ่งใดเราพูดด้วยความมั่นใจนะ คนถ้ามีหัวใจ มันมีความขัดแย้ง พูดออกไปมันพูดด้วยความไม่มั่นใจนะ นี่ความสัตย์ๆ เราพูดด้วยความมั่นใจ

สิ่งที่เป็นสัจจะนี่โลกเขาชอบ แต่เวลาธุรกิจการค้า เขาก็มีการแข่งขันของเขา เขาเอารัดเอาเปรียบกัน โต้ขึ้นมามันต้องมีปัญญาอย่างนี้ ถ้ามีปัญญาอย่างนี้มันถึงเอาตัวรอดได้ไง เวลาจะไปทางโลก เราก็คต้องขยันหมั่นเพียรของเรา เวลาจะไปทางธรรมก็บอกว่าเราสะอาดบริสุทธิ์ สะอาดบริสุทธิ์...มันใช้ไม่ถูกที่ถูกทางไง

ถ้ามันใช้ถูกที่ถูกทาง เวลาออกมาเป็นโลก โลกก็ปัญหา เราต้องมีการแข่งขัน เราต้องมีสติปัญญาเพื่อความมั่นคงของชีวิต เพื่อความมั่นคงของชาติตระกูลของเรา สมบัติของเราต้องดูแลรักษา ถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา เราจะเสียสละ เรามีน้ำใจ เราอยากจะทำคุณงามความดีของเรา คุณติ เราให้ชีวิต ให้ความชื่นบานกับเขา เขามีความทุกข์ความยากมา เราให้โอกาสเขา ใ้เป็นบุญกุศลของเรานะ เวลาจะให้ เราให้เลย แต่เวลาเราทำธุรกิจของเรา เราก็คต้องมีปัญญาของเรา

นี่คำว่า “ปัจจุบัน” ถ้าปัจจุบันเราเลือกใช้ให้ถูกที่ ถูกกาล ถูกเวลา ถ้าถูกที่ ถูกกาล ถูกเวลายันเป็นปัจจุบัน แต่ตอนนี้มันไม่ถูกที่ ถูกกาล เพราะอะไร เพราะกิเลสมันคลุกเคล้า มันปรารถนามันอยากได้ มันอยากดี มันอยาก อยากรไปหมดเลย แต่ไม่ทำอะไรเลย อยากรให้มาเอง “ก็ฉันทำบุญแล้วไงๆ บุญมันก็ต้องส่งเสริมมานะ”

อำนาจวาสนาของคนนะ อำนาจวาสนาของคน คุณติ คนชวนชวาย คนมีการกระทำเขาทำของเขา เขาทำของเขา เขาไม่น้อยเนื้อต่ำใจกับสิ่งใดเลย ถ้าเขาทำของเขา กลิ่นของศีลหอมทวนลม คุณงามความดีของเรานี้แหละ ถ้าเราเป็นเด็กดี เราซื่อสัตย์สุจริต ผู้ใหญ่เขาเอ็นดู ทำสิ่งใดเขาบอก เออ! คนนี้มันใช้ได้ เราช่วยเหลือเอื้องาน คนที่มันเกกมะเหรกเกเร พอโตขึ้นมา เราอยากช่วย เราอยากช่วย แต่เราไว้ใจเขาได้หรือเปล่า เพราะอะไร เพราะเราทำมา

กลิ่นของศีลหอมทวนลม เราทำคุณงามความดีของเรา ทำดีเป็นความดี องค์กรสัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่คุณงามความดีของเรา เราทำขึ้นมา นี่กรรมเก่ากรรมใหม่ คนเรามีกรรมเก่ามานะ กรรมเก่าคือจริตนิสัยของคน จริตนิสัยนี้กรรมเก่า เพราะมันชอบ ของชอบๆ แต่ของชอบมันของจริงหรือเปล่า ความชอบใจๆ มันถูกศีลถูกธรรมไหม ถ้าความชอบใจนั้นถูกศีลถูกธรรมมันก็ดี เพราะความชอบใจนั้นถูกศีลถูกธรรม

เพราะอะไร เพราะเราได้สร้างมาไง เราได้สร้างมา สร้างมาอยู่ในคุณงามความดีไง อยู่ในกรอบ แล้วคุณงามความดีอย่างนี้มันส่งเสริมกัน ถ้าความชอบเรามันถูกศีลถูกธรรม ใ้่นี่มันก็ประเสริฐ

ถ้าความชอบของเรามันไม่ถูกศีลถูกธรรม นี่ค้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่ค้นหาความทะยานอยากมันทำให้เกิดการขัดแย้ง ทำให้มีการกระทบกระทั่งกัน การกระทบกระทั่งกัน สิ่งนั้นไม่ดีเลย ทำสิ่งใด ปัจจุบันตัดสินใจให้ดีตัดสินใจนะ เพราะเวลาทำเสร็จแล้ว ถ้ามันมีการกระทบกระทั่งกัน สุดท้ายแล้วมาเสียใจภายหลัง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถ้าเราระลึกได้ เสียใจ คร่ำครวญร้องไห้ มันไม่ดีเลย มันไม่น่าจะทำเลย แต่ทำไมปัจจุบันนี้เราไม่มีสติปัญญาล่ะ เราทำลงไปได้อย่างไรล่ะ เวลาเราจะทำอะไร ตั้งสติให้ดี เอาความจริงเราอยู่ที่นี่ เราเอาความจริง เราสู้กับความจริง ถ้าความจริงแล้ววาสนาเราเป็นอย่างนี้ ถ้าวาสนาเราเป็นอย่างนี้ แล้วเราทำคุณงามความดีของเราอย่างนี้ เรามีความสุขของเราไง ความสุขของเราคือจิตมันพอใจ

ชีวิตของฉัน ชีวิตของฉัน สิทธิของฉัน ความเห็นของฉัน เขาจะชักนำ เขาจะชักจูงอย่างไร ถ้าเป็นคุณงามความดี เราก็ต้องพิจารณาไง ถ้าเราไม่พิจารณา คนเราที่มันเสียหายๆ ก็เพราะความโลภ ความโลภ ความอยากได้มันจะมีอยู่จริงไหมล่ะ มันต้องมีเหตุมีผลของมันสิ เราใช้ปัญญาของเรา เราอย่าโลภ แต่ถ้ามันเป็นจังหวะและโอกาสอย่างไร เราก็คิดของเรา เรามีปัญญาของเราไง ถ้าเรามีปัญญา เราเอาตัวรอดได้ไง นี่พูดถึงทางโลกนะ

ถ้าพูดถึงทางธรรมล่ะ ทางธรรมนะ สิ่งที่มีค่าที่สุดคือหัวใจของคน คนเรานะ ถ้ามันมีความรู้สึกมีความผูกพันกัน มันคิดถึงกัน ความระลึกถึงกัน ความคิดถึงกันนี้มีค่ามาก ในธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การไปมาหาสู่ การดูแลกันมันสนิทชิดเชื้อยิ่งกว่าญาติ ญาติของเรานะ พี่น้องของเราเอง เขายังไม่ดูแลเราเหมือนกับคนสนิทชิดเชื้อ ความสนิทชิดเชื้อ ความดูแลกันมันยังดีกว่าญาติอีก นี่น้ำใจๆ น้ำใจที่การดูแลกัน น้ำใจ

ทีนี้น้ำใจ ลื่นกับพื้นมันก็ขบกันเป็นธรรมดา ลื่นกับพื้นอยู่ในปากเรามันยังขบกันเลย คนอยู่ด้วยกันที่ไม่กระทบกระทั่งกันเลยมันเป็นไปได้หรอก มันต้องมีอยู่บ้าง คนอยู่ด้วยกันมันกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา แต่เวลาสิ่งที่มีมันเป็นกรรมเก่ากรรมใหม่ไง ถ้ากรรมเก่าขึ้นมา มันเป็นกรรมเก่ามาอย่างนี้ ถ้ากรรมใหม่ กรรมใหม่ในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันนี้เราดูแลอย่างนี้ นี่พูดถึงความเป็นอยู่ของสังคม

ถ้าเวลาหัวใจละ หัวใจละ หัวใจนะ เราจะเอาชนะตัวเราเอง เราจะเอาชนะตัวเราเอง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แต่ความเคยชิน ความเคยชินของโลก ถ้าเราจะมีความสุข เราต้องได้ทรัพย์สมบัติขึ้นมาตามความพอใจ เราจะมีความสุขของเรา จะมีความสุขของเรา เราต้องเที่ยวรอบโลกขึ้นมา เราถึงมีความสุขของเรา อย่างนี้มันถึงเป็นความสุข ใอนั่งเฉยๆ มันเอาความสุขมาจากไหน อยู่เฉยๆ มันจะมีความสุขได้อย่างไร เทียบมารอบโลกกระหืดกระหอบนะ กลับมาทำงานทันหรือไม่ทันก็ไม่รู้ ได้ทรัพย์สมบัติขึ้นมา มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว มีทรัพย์สมบัติขึ้นมาก็กลัวมันจะเสียมันจะหาย มันต้องดูแล อันนั้นก็มีความสุขอันหนึ่ง มันเป็นอามิสไฉ

แต่ถ้าจิตมันสงบนะ สิ่งที่มีค่าที่สุด จิตมันสงบเข้ามา โอโฮ! มันมีความสุขมาก มีความสุขมาก จิตสงบ เห็นใหม่ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ความสงบระงับอันนี้มันเป็นอรรถสมบัติประจำหัวใจของเรา เราเกิดมาด้วยปฏิสนธิจิตอันนี้ มันมีค่าอย่างนี้เอง เกิดในใจ ในน้ำครำ ในโอปปาทิกะ การกำเนิด ๔ เราเกิดมาเป็นเราแล้วมีสติปัญญา เพราะเราเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้ทำบุญกุศลของเรา ทำทานของเรา เราได้ฟังธรรม

ฟังธรรมก็ว่าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เราพยายามค้นคว้า เราพยายามแสวงหาของเรา ถ้าเราหาของเรา มันเจอทรัพย์สมบัติของเราขึ้นมา จิตที่มีค่ามาก สิ่งที่เราว่ามีความสุขๆ ทางโลกที่เราแสวงหากันมันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย มันเป็นเครื่องอยู่เครื่องต่อ สิ่งที่เป็นคุณงามความดีมันก็ส่งเสริมคุณงามความดี สิ่งที่เป็นคัมภีร์ความทะยานอยากมันก็เป็นเหยื่อล่อ เหยื่อล่อนะ แล้วเราก็จับเหยื่อนะ ถ้าปัจจุบันนี้ปลาไม่โง่งนะ มันไม่จับเหยื่อนะ เบ็ดมันจะไม่ติดปากมันนะ แต่ถ้าปลาไม่โง่ง มันจับเหยื่อไปแล้วนะ ถ้าเบ็ดติดปากมันไปแล้วมันดิ้นๆ มันจะทุกข์ไปข้างหน้านะ ถ้าจิตสงบมันเห็นอย่างนี้ไง เห็นว่าจิตเราสงบแล้วเราจะไม่จับเหยื่อ ไม่จับเหยื่อก็ไม่จับอารมณ์ ไม่ตามความคิดเราไป ความคิดที่เราทุกข์เราอยากอยู่นี้ก็เพราะความคิด เพราะมันปล่อยวางอย่างนี้ มันถึงสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามามันมีค่าเพราะอะไรละ

คนเราถ้าสำนึก คนเราถ้ารู้สึกตัว มันจะมีค่ามากเลย คนเราที่มีอุบัติเหตุเพราะประมาท เลินเล่อ คนเราใช้ชีวิตสุรุ่ยสุร่าย ใช้ชีวิตโดยที่ไม่มีสติปัญญา ถ้ามันจิตสงบ อันนี้มันมีค่าไฉ แล้วเวลาจิตมันสงบออก ออกมาที่สมอง ดุติ เวลากายกรรม วชิกรรม เวลาทำงานต่างๆ ขยับเขยื้อน จิตทั้งนั้น จิตสั่งทั้งนั้น ไม่มีจิตก็ซากศพ แล้วจิตมันมีค่าขนาดนั้น แต่เวลาเราไปเห็นๆ มือมันทำ

เห็นที่สมองมันคิด เวลาคิดงาน ทำงาน โอ้โฮ! ไบรต์มากเลย แต่มันมาจากจิต ถ้าไม่มีจิตก็คนตาย มันไม่มีประโยชน์อะไรเลย แล้วถ้ามันเข้าไปสู่จิตของตัวเองมันมีค่าขนาดนั้น มันมีค่า

เพราะมีเราถึงมีสมบัติ มีทุกอย่างหมดเลย เพราะมีเรา ตายปั๊บ สมบัติที่เป็นของเราๆ นะ เป็นมรดกตกทอด เป็นของคนอื่นหมดเลย แล้วถ้าเราอยู่ในปัจจุบันนี้ เราใช้ประโยชน์มันล่ะ เราใช้ประโยชน์มัน คนที่ฉลาดเขาใช้ประโยชน์จากทรัพย์สมบัตินั้นให้เกิดประโยชน์กับเรา ประโยชน์ที่ไหน? ประโยชน์กับเราคือการเสียสละให้คนอื่นเขาได้ใช้ได้สอย เขาได้ใช้ได้สอย เขาได้ใช้ได้สอยน้ำพริกน้ำแรงเราหามา แล้วเขาได้ใช้ได้สอย มันบุญกุศล นี้บารมี เวลามันเกิดบารมีขึ้นมา สิ่งนี้มันก็มีความสุขใจ เวลาเราภาวนาเข้าไปเห็นใจของเราเอง ใจมันมีบารมี

เวลาเราทำความสงบของใจ มันคิด มันฟุ้งมันซ่าน มันต่อต้านหมดแหละ “นุ่นก็ยังไม่ได้ทำ นี่ก็ยังไม่ได้ทำ เอ็งยังโกหกตัวเอง นั่งสมาธิก็ไม่ได้หรอก คนอย่างเราหรือจะเป็นพระอรหันต์ได้ พระอรหันต์ต้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น มานั่งสมาธิอย่างนี้มันกดบีบคั้นหัวใจตัวเอง” นี่ไง เวลาที่เราไม่ได้เสียสละ เราไม่ได้ทำบุญกุศลของเรา มันจะมีความคิดต่อต้านไปทั้งหมดเลย

แต่ถ้าเราทำบุญกุศลนะ “อู๊ย! ทำหมดแล้ว ทำหมดแล้ว ทุกอย่างทำหมดแล้ว เอ็งจะต่อรองอะไร ก็เลส เอ็งจะต่อรองอะไร มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกเลย เอ็งจะต่อรองอะไร เอ็งจะคิดอะไร” นี่การเอาชนะตนเอง ถ้าจิตสงบมันสงบอย่างนี้ ถ้าสงบอย่างนี้ ถ้ายิ่งใช้ปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญา มันแยกแยะนะ มันมีค่ามาก มันมีค่ามาก คุณสิ เวลาเขาทำสมาธิจนมันสงบ เวลาเดินจงกรมเหมือนมันจะเหาะมันจะลอยนะ คนที่ภาวนาเป็นจะรู้ เวลาเดินจงกรมเหมือนมันจะลอยขึ้นไป แต่ไม่ลอยสักที เดินไปเดินมาตัวเบาหวิวเหมือนจะเหาะจะลอย มันไม่ลอย เวลาใช้ปัญญา ปัญญา มันแยกแยะขึ้นไป โอ๊ย! มันมหัศจรรย์ นี่ไง อัดต สมบัติ สมบัติในใจ องค์ความรู้ เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาท่านมีองค์ความรู้แบบนี้ ท่านมีความรู้แบบนี้ “เอ็งทำอะไรมา นั่งสมาธิ นั่งสมาธิมาอย่างไร แล้วตั้งสติขึ้นมากำหนดพุทโธ จิตมันสงบอย่างไร สงบแล้วมันใช้ปัญญาอย่างไร” มันเป็นภาวนามยปัญญา คนไม่รู้คนไม่เห็นทำไม่ได้

เรามีการศึกษาไข่ใหม่ เราจบวิชาชีพสิ่งใดมา วิชาชีพเป็นอาชีพของเรา เรามีความรู้ๆ คนที่เขามีความรู้เหมือนกัน แต่วิชาชีพคนละวิชาชีพ เขาบอกว่าเขาไม่มีความรู้แบบนี้ ต้องปรึกษาพวกวิชาชีพโดยตรงของเขา นี่ไง เวลาเมืองค์ความรู้ เรามองทะเลลุปรุโปรงเลย ไอ้คนที่มันไม่มีองค์ความรู้อย่างเรามันก็ได้แค่เทียบเคียง มันไม่ได้ขนาดนั้น

ภาวนามยปัญญาเวลาเกิดขึ้นมาในหัวใจของเรา จิตมันสงบแล้วเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันมหัศจรรย์อย่างนี้ มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก มันกลัวอะไร มันไปกลัวกิเลสไหม

อย่างเรา เรากลัวหัวใจเรามากนะ เรานั่งภาวนาอยู่ เรากลัวหัวใจเรามากเลย หัวใจมันจะคิด มันจะคิดคั่นไปขนาดไหน ถ้าเรามีสติปัญญารู้เท่าทันหมดแล้ว หัวใจของเรามันไปกลัวอะไร กิเลสไหนมันจะมาหลอกมาล่อ กิเลสไหนมันจะเอาเหยื่อมาล่อ เอากิเลสตัวไหน ว่ามา “มารเอยเธอเกิดจากความดำริของเรา” ฟังธรรมดาๆ เราปฏิบัติไปแล้วมันมีค่าอย่างนี้ แต่กว่ามันจะมีค่ามันต้องลงทุนลงแรงกันด้วยอาบเหงื่อต่างน้ำ เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนาไม่ใช่งานง่ายๆ นะ งานบังคับตัวเราเอง

บ่นกันนัก “ทำงานนี้เหนื่อย ทำงานนี้เหนื่อย” เวลานั่งเฉยๆ มันก็ทำไม่ได้ ให้นั่งเฉยๆ กำหนดพุทโธนี่นั่งเฉยๆ เคนจกรรมก็เดินอยู่นี่ ไม่ต้องไปไกล ทำไม่ได้ แต่ให้อาบเหงื่อต่างน้ำล่ะชอบ งานอย่างนั้นทำ แล้วทำก็มาบ่นเหนื่อยๆ แล้วให้นั่งเฉยๆ ทำไม่ได้

นั่งเฉยๆ แต่หัวใจมันคั่นรน พระบวชมาอยู่วัด พระบวชมา ร่างกายอยู่วัด แต่หัวใจมันออกไปอยู่นอกวัด มันคิดไปข้างนอก ยิ่งตอนนี้อินเทอร์เน็ตบ้างๆ เลยละ นั่งอยู่นี่ ตัวนั่งอยู่นี่ หัวใจมันไม่อยู่กับตัวมันเอง

แต่ถ้าพุทโธๆ มันอยู่นี่ สิ่งใด ข่าวดสารเป็นวิชาชีพหนึ่งนะ ผู้สื่อข่าว การข่าวเขาได้ประโยชน์กับทางโลก แต่หัวใจเราไปรู้แล้วเราได้อะไรละ เราได้อะไรเราก็รับรู้ไง เรานั่งอยู่นี่ นี่เราแบกโลก เรารู้ถึงซีกโลกหนึ่งมีปัญหาเลย เรานั่งอยู่นี่ แต่เรารู้อีกซีกโลกหนึ่งมีปัญหาเลย แต่หัวใจของเรามันมีปัญหา มันไหวอยู่นี่ ทำไมเราไม่รู้ละ หัวใจที่มันไหว มันไปรับรู้เขา มันได้ประโยชน์อะไรละ

แต่ถ้ามันชำระล้างในหัวใจของเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตสงฆญาณ รู้ก่อนด้วย รู้ก่อนมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ศาสนาพุทธนี้องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ๕,๐๐๐ ปี กึ่งพุทธกาลอีก ๒,๕๐๐ ปี ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญที่ไหน? ก็เจริญตรงนี่ไง คุณติ คุณการ เหนือการปฏิบัติเป็นแพะชั้น ปฏิบัติกันเต็มไปหมด เห็นไหม การปฏิบัติเพราะอะไร เพราะเห็นคุณค่าของมันไง เห็นคุณค่าของจิตสงบนี้ไง เห็นคุณค่าของหัวใจของเรานี่ไง

เราเห็นคุณค่าของทรัพย์สมบัติ เห็นคุณค่าของความเจริญของโลก เห็นคุณค่าของความเจริญของวัตถุไง ความเจริญของวัตถุมันก็มีประโยชน์ มันเป็นคุณภาพชีวิต ไม่ได้ปฏิเสธ คนที่มีปัญญาเขาไม่ได้ปฏิเสธ เรามีรถยนต์ เครื่องยนต์กลไก ในบ้านเรามีอุปกรณ์การใช้สอย เราปฏิเสธมันไหม เราไม่เคยปฏิเสธมันหรอก เราใช้มันๆ เราใช้มันเพื่อดำรงชีวิต โลกก็เหมือนกัน ถ้ามันจะเจริญขึ้นมาขอให้มันเจริญโดยคุณธรรม มันก็ไม่ต่อต้านหรอก แต่ถ้าไปติด ไปหลงไหล มันมองข้ามตัวเองไป

คนที่มีความทุกข์เพราะลืมนั่น ลืมหัวใจดวงนี้ พระก็ยังเดินทาง พระก็ยังใช้สอย ใช้อารมณ์คมนาคม พระก็ใช้ ถนนหนทาง พระก็ใช้ แล้วพระมาต่อต้านมันหรือ

ไม่ได้ต่อต้าน แต่หัวใจมีค่ามากกว่า หัวใจมันสูงส่งกว่า ความรู้สึกความสุขความทุกข์ในหัวใจมันมีค่ามากกว่า ถ้ามีค่ามากกว่า เรามองที่มีค่ามากกว่า นี่เวลาธรรมะเจริญ คุณติ สังคมเจริญ เจริญที่ความเสียสละ เจริญที่น้ำใจ ถ้าคนมีน้ำใจต่อกัน จราจรก็ไม่ต้องไปยิงกัน มองหน้าก็ไม่เป็นไร มองหน้า เออ! มองดีๆ มองให้ชัดๆ เลย จำฉันได้หรือเปล่า ใอันนี้มองหน้าก็ไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้ทุกอย่าง เพราะค่าของน้ำใจมันเบียดเบียน อีโก้มันมีศักดิ์ศรีสูงส่งไปหมดเลย โดยการครอบงำของกิเลส

แต่ถ้าเรารู้ตัวเรา เราเข้าใจตัวเรานะ เขาจะมอง เออ! เขาไม่รู้จักเราเขาก็มองเราเป็นธรรมดา มองแล้วเดี๋ยวเขาอาจจะช่วยเหลือเราก็ได้ มันคิดดีไปหมด มันคิดดีไปหมด แต่คิดดีต้องระวังตัวนะ คำว่า “ระวังตัว” คือมีสติมีปัญญาทั้งนั้น คนที่ไม่ประมาทกับชีวิต

นี่พูดถึงว่าถ้าเราจะเอาชนะตนเอง การภาวนา ถ้าอยู่กับปัจจุบัน เด็กมันก็อยู่กับปัจจุบันของมันนะ สมความเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ก็สมความเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นชาวพุทธ เราก็ต้องสมกับความเป็นชาวพุทธ คนที่เขาเป็นชาวพุทธ เขานับถือพระพุทธศาสนาเขาก็มีศาสนาประจำทะเบียนบ้านเขา เราเป็นชาวพุทธ เรามาวัดมาวา เราปฏิบัติของเรามันก็สมฐานะของเรา คนที่เขาปฏิบัติเขา

ต้องมีความสงบเสงี่ยม เขาต้องมีความสงบระงับ การเคลื่อนไหว คนภาวนา การเดินเขาก็รู้ว่า คนนี้ภาวนาหรือไม่ภาวนา ถ้าคนที่เขามีสติปัญญาในหัวใจ ครูบาอาจารย์ของเราท่านพยายาม หลีกเร้น คนที่ภาวนาเป็นเขาจะหลีกเขาจะเร้น จะไม่เห็นตัวเขาเลยละ จะออกมาเวลาชั้ววัตรเท่านั้นเอง เห็นไหม มันสมฐานะ สมความเป็นเป็นไปของใจ ถ้าใจที่มีคุณค่าแล้วมันจะสมฐานะของมัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดในป่า ตรัสรู้ในป่า เทศนาว่าการในป่า ปรีนิพพานในป่า ทำไมครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านจะเอาแบบนั้น แต่สังคม สังคมมันไว้ใจกันไม่ได้ เขาไว้ใจคนที่มีคุณธรรมในหัวใจ เขาไว้ใจตรงนั้น เขาถึงแสวงหาใจ แล้วเวลาแสวงหาแล้วเราประพฤติปฏิบัติเอาความจริงของเรา เราแสวงหาในใจของเราละ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตใจ

หัวใจนี้มีค่า หัวใจนี้มีค่า แล้วไม่ใช่หัวใจมีค่าอยู่ที่พระเท่านั้น มีค่าอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก มีค่าอยู่ในทุกๆ คน หัวใจของโยมนั่นแหละมีค่า หัวใจนั้นมีค่าเพราะหัวใจมันสุขมันทุกข์ได้ อย่างอื่นสุขทุกข์ไม่ได้หรอก แก้วแหวนเงินทองก็ทุกข์ไม่ได้ แต่หัวใจมันทุกข์ได้มันสุขได้ มันแสวงหาได้ หัวใจนี้มีค่า รักษาหัวใจดวงนั้นให้เป็นสมบัติของเรา เอวัง